

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Kaikki muovi kiertää
aluekokeiluilla käytäntöön

Rakentamisen hankinnat –kyselyn tulokset

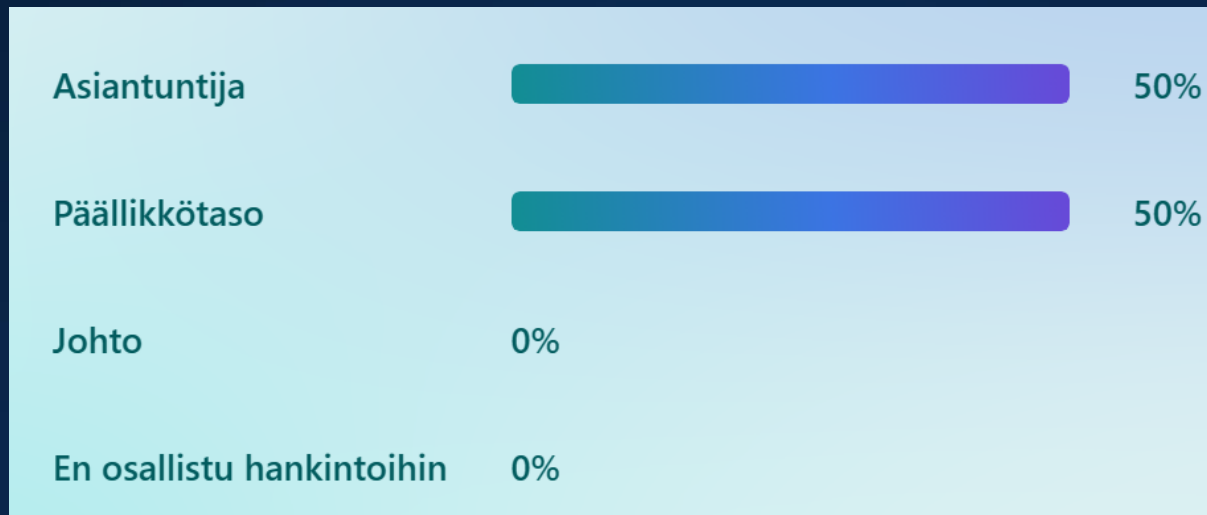

Kysely toteutettiin syksyllä 2023. Kyselyn tavoitteena oli selvittää nykytilanne liittyen muovien kierrätykseen kuntien rakentamisen hankinnoissa sekä ymmärtää, mitä vaatimuksia kunnissa mahdollisesti on muovien kierrätyksen edistämiseksi. Kysely keskittyi rakennushankkeissa käytettäviin kalvomuoveihin, jotka on tarkoitettu rakennustuotteiden pakkaamiseen tai sisäsuojaukseen. Kyselyssä ei paneuduttu suunnitteluvaiheen hankintaan.

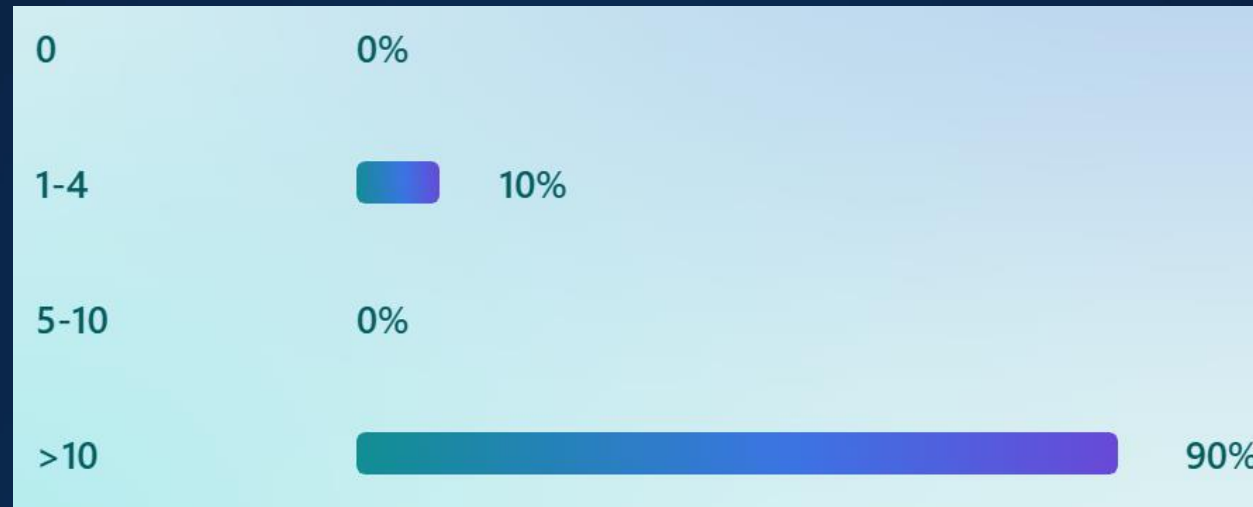
Kysely oli kohdennettu erityisesti kunnissa rakentamisen hankinnoissa mukana oleville henkilöille sekä muille alan toimijoille. Halusimme kuulla, mitä esteitä nähtiin muovien kierrätyksen lisäämiselle ja mitkä ovat ongelmakohtia tällä alueella hankintakriteereiden käyttöön ottamiseksi.

Kyselyn tietoja hyödynnetään muovin kierrätykseen liittyvien hankintakriteerien luomisessa sekä ohjeistuksen tekemisessä näiden kriteerien käyttöönottamiseksi.

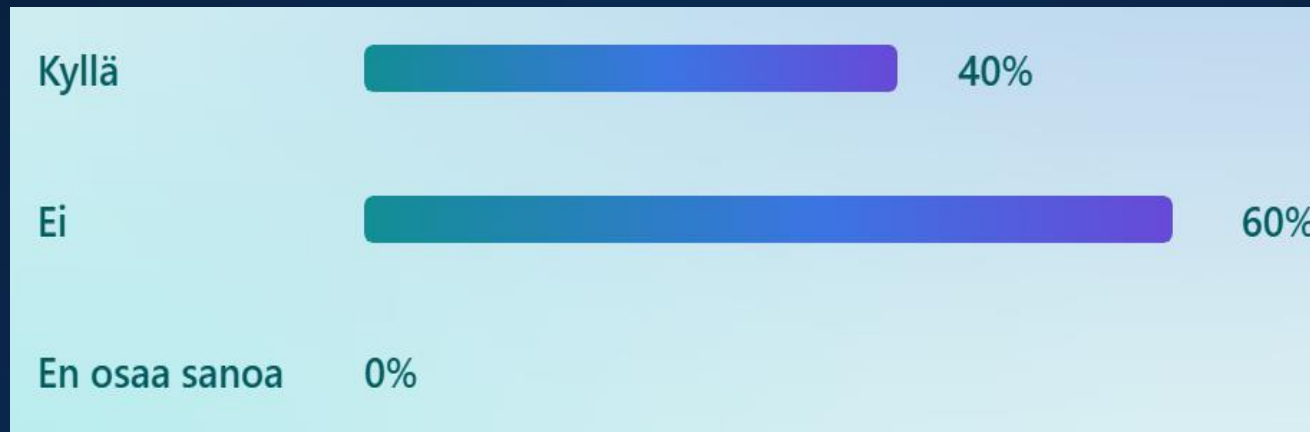
1. Missä roolissa toimit hankinnoissa?

2. Monessako rakentamiseen liittyvässä hankinnassa olet ollut mukana (missä tahansa laajuudessa)?

3. Oletko tutustunut Suomen Muovitiekarttaan?

Euroopan unionin
osarahoittama

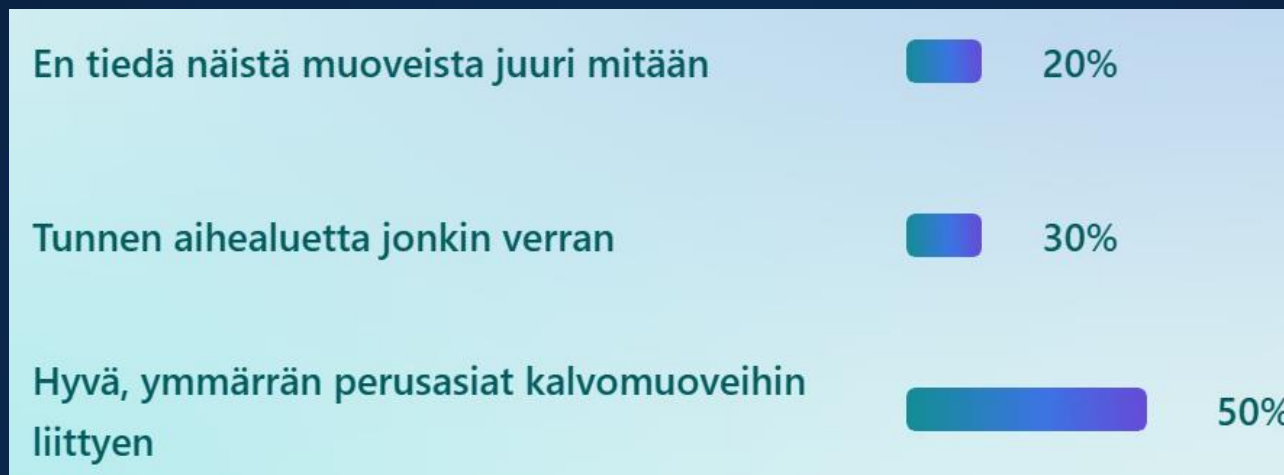

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

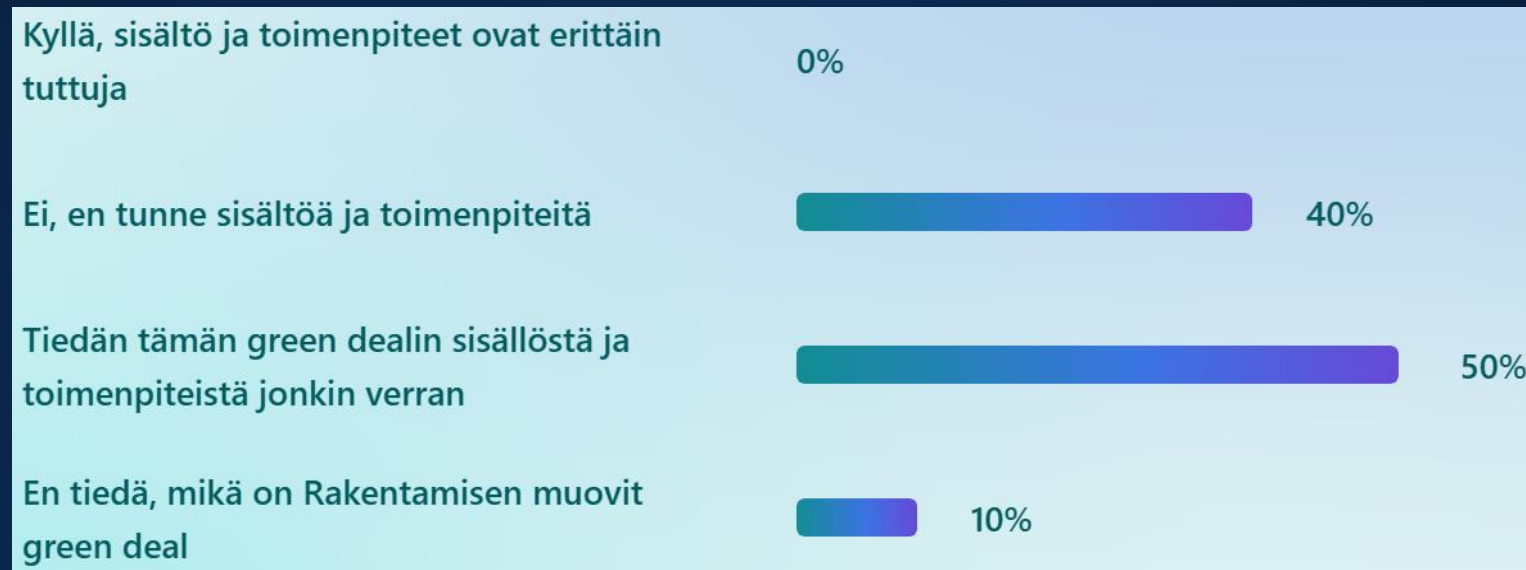

Päijät-Hämeen liitto

4. Millainen on muovitietämyksesi yleisesti liittyen pakkaus- ja suojamuoveihin?

5. Ovatko Rakentamisen muovit green deal -sopimuksen sisältö ja toimenpiteet tuttuja sinulle?

6. Rakentamisen muovit green deal -sopimukseen ei ole vielä liittynyt yhtään kuntaa. Jos kunnassanne on jo harkittu liittymistä, mutta asia ei ole vielä edennyt, niin miksi se ei ole edennyt?

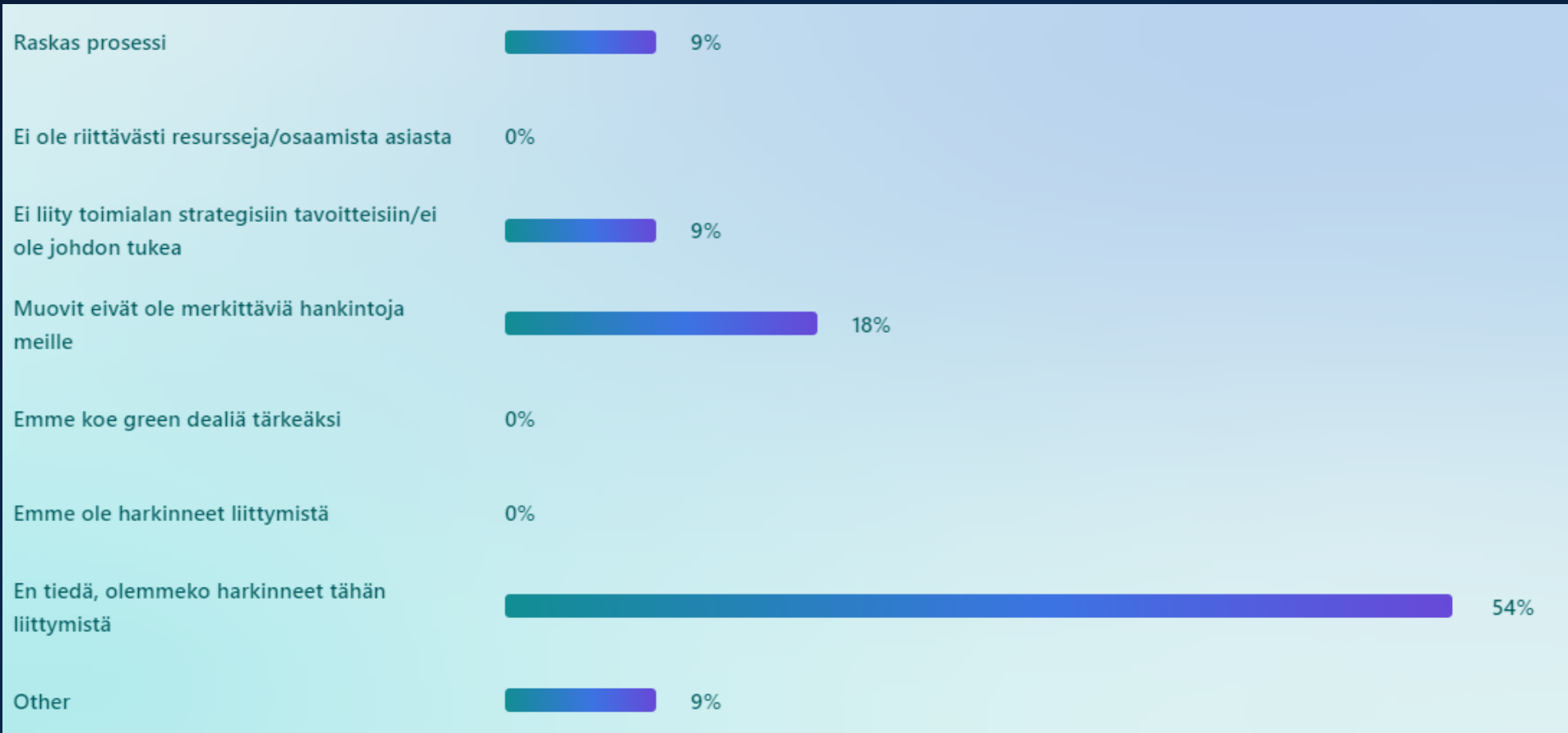
Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Muita syitä:

”Meillä oli tästä Motivan kanssa teams-kokous. Toimet ovat käytännössä toteutettavissa siihen asti, että kalvomuovit lähtevät työmaalta kiertoön. Mutta toimijoita, jotta lähialueilla voisivat hyödyntää kalvomuovia uusiotuotteisiin ei ole (tai ei ole tiedossa). Eli todennäköisesti kalvomuovit menisivät lopulta energiapolttoon, ellei niitä sitten kuljetettaisi jonnekin selvästi kauemmaksi, mikä taas ei ole kustannustehokasta eikä ilmastoystävällistäkään. Tähän kysymykseen ei Motivalta löytynyt ratkaisua.”

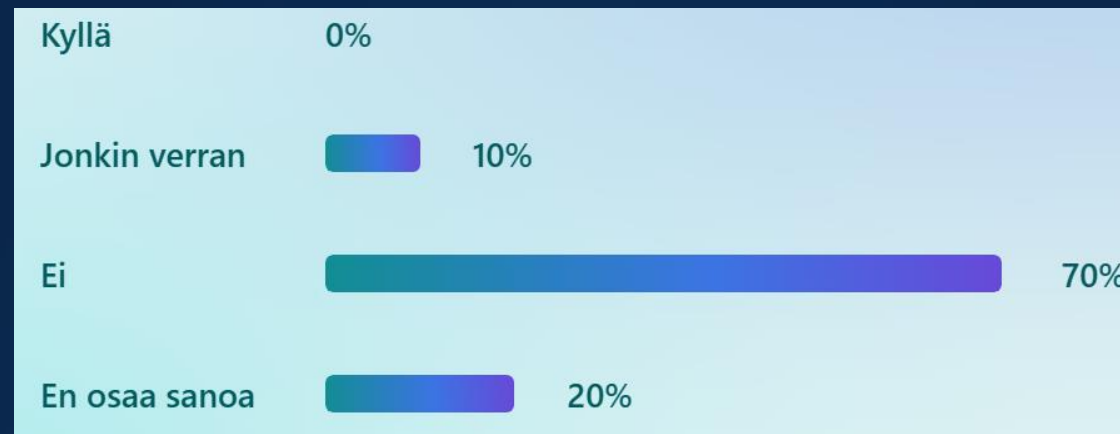
7. Kerro lisää miksi vastasit kuten vastasit edelliseen kysymykseen Rakentamisen muovit green deal -sopimukseen liittymisen esteistä.

- "En ole kuullut tästä puhuttavan"
- "green deal ei tunnu olevan suunnattu kunnille eikä antaisi juuri keinoja kunnan hankintoihin, eli yleensä joko kokonaisurakkana, SR-urakkana tai elinkaarihankintana tehtäviin rakennushankintoihin, joissa itse hankinnat tekee urakoitsija."
- "Olemme iso organisaatio"
- "Omistajamme tekee päätöksen liittymisestä ja sen jälkeen yhtiönä meidän tulee huomioida se toiminnassamme."
- "?"
- "Koska minulla ei ole tietoa tuosta asiasta."

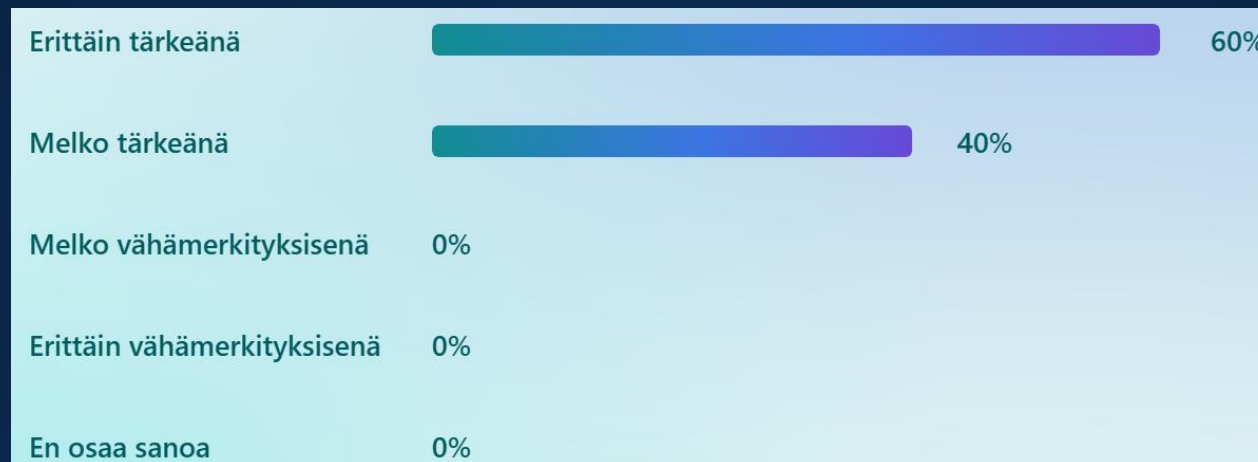
8. Oletko tietoinen Motivan Rakentamisen muovit verkkokoulutusohjelmasta liittyen rakentamisen muoveihin?

9. Kannustatteko kuntanne rakennushankkeissa toimivia yrityksiä hyödyntämään Motivan Rakentamisen muovit verkkokursseja tai muita rakentamisen muoveihin liittyviä ohjeistuksia?

10. Kuinka tärkeänä kunnassanne pidetään yleisesti kiertotalouden edistämistä rakennushankinnoissa?

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

11. Kuinka tärkeänä kunnassanne pidetään kalvomuovin kierrätyksen edistämistä rakennushankinnoissa?

Euroopan unionin
osarahoittama

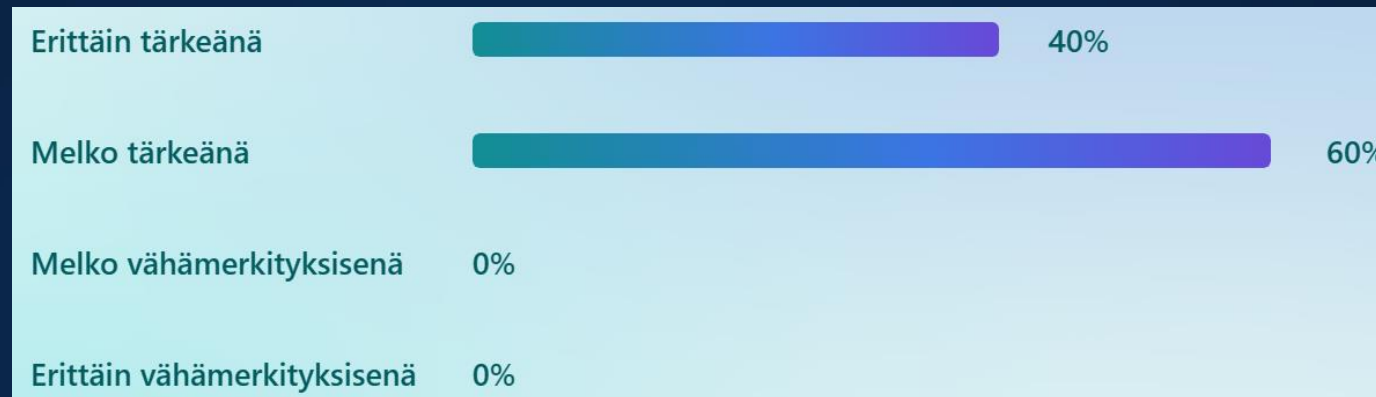

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

12. Kuinka tärkeänä itse pidät kalvomuovin kierrätyksen edistämistä rakennushankinnoissa?

13. Mitä tukitoimia tarvitsette kunnassanne kalvomuovien ja ylipäättään muovin kierrätyksen edistämiseksi rakennushankinnoissanne?

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Muita tukitoimia:

"Varmuus, että erilliskerätylle kalvomuoville on vastaanottava taho, eikä se lopulta päädy polttoon, kuten aiemmin on käynyt."

"Kiertotalous vaatii uusia toimijoita lähialueelle, jotka vastaanottavat ja toimittavat materiaalit uudelleen käytettäväksi."

*Emme mielestäni tarvitse tukitoimia tähän, sillä on tärkeämpi keskittyä rakennushankkeissa muihin materiaaleihin

14. Kannustatteko kuntanne rakennushankkeissa toimivia yrityksiä optimoimaan tai vähentämään kalvomuovien kulutusta ja/tai tehostamaan niiden erilliskeräystä?

15. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä tai jonkin verran, niin miten kannustatte?

- "Kierrätys mukana hankinnoissa yleisellä tasolla"
- "Olemme edistäneet kierrätysvaatimuksia yleisesti kaikille materiaaleille. Nyt vaadimme, että kalvomuovi kerätään erikseen, jos sille on osoittaa vastaanottava taho, joka hyödyntää kalvomuovin materiaalina."
- "Urakoissa rakennusjätteet tulee kierrättää lainsäädännön mukaisesti, muovi kuuluu kierrätettäviin rakennusjätteisiin."

Euroopan unionin
osarahoittama

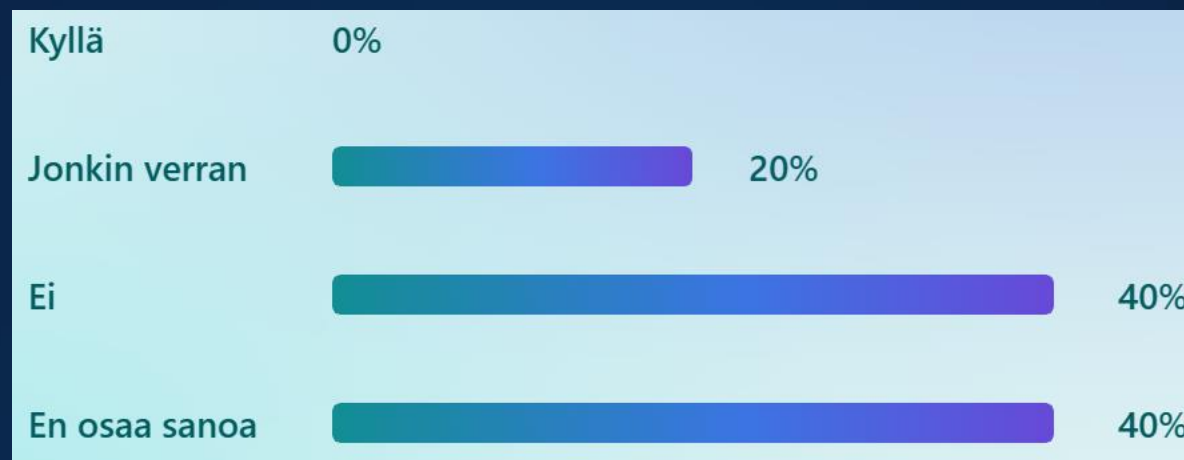

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

16. Kannustatteko kuntasi rakennushankkeissa/urakoissa toimivia yrityksiä lisäämään kierrätysmateriaaleista valmistettujen kalvomuovien hyödyntämistä?

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

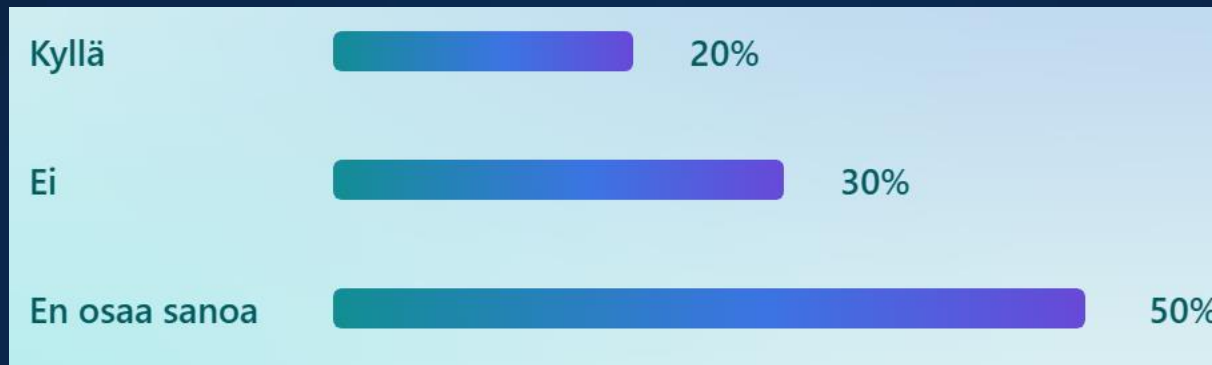
Päijät-Hämeen liitto

17. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä tai jonkin verran, niin miten kannustatte?

- “Kierrätys mukana hankinnoissa yleisellä tasolla”

18. Oletteko ottaneet muovien kiertotalouteen yleisesti liittyviä kriteereitä käyttöön kunnassanne rakentamiseen liittyvien hankkeiden hankinnassa?

19. Jos vastasit kyllä edelliseen kysymykseen, kerro esimerkkejä. Myös yksittäiset esimerkit ovat arvokkaita.

- Vaaditaan erilliskeräämään kalvomuovit, jos vastaanottava taho on olemassa. Aiemmin ollut ongelmana, että kerättiin erikseen eikä ollut tahoja, jotka ottaa vastaan ja kalvomuovit meni energiaksi.”
- ”Kierrätysvaatimus”

20. Mikä on mielestäsi suurin este hankintakriteerien käytölle muovin kierrätyksen edistämiseksi yleisesti rakentamisessa?

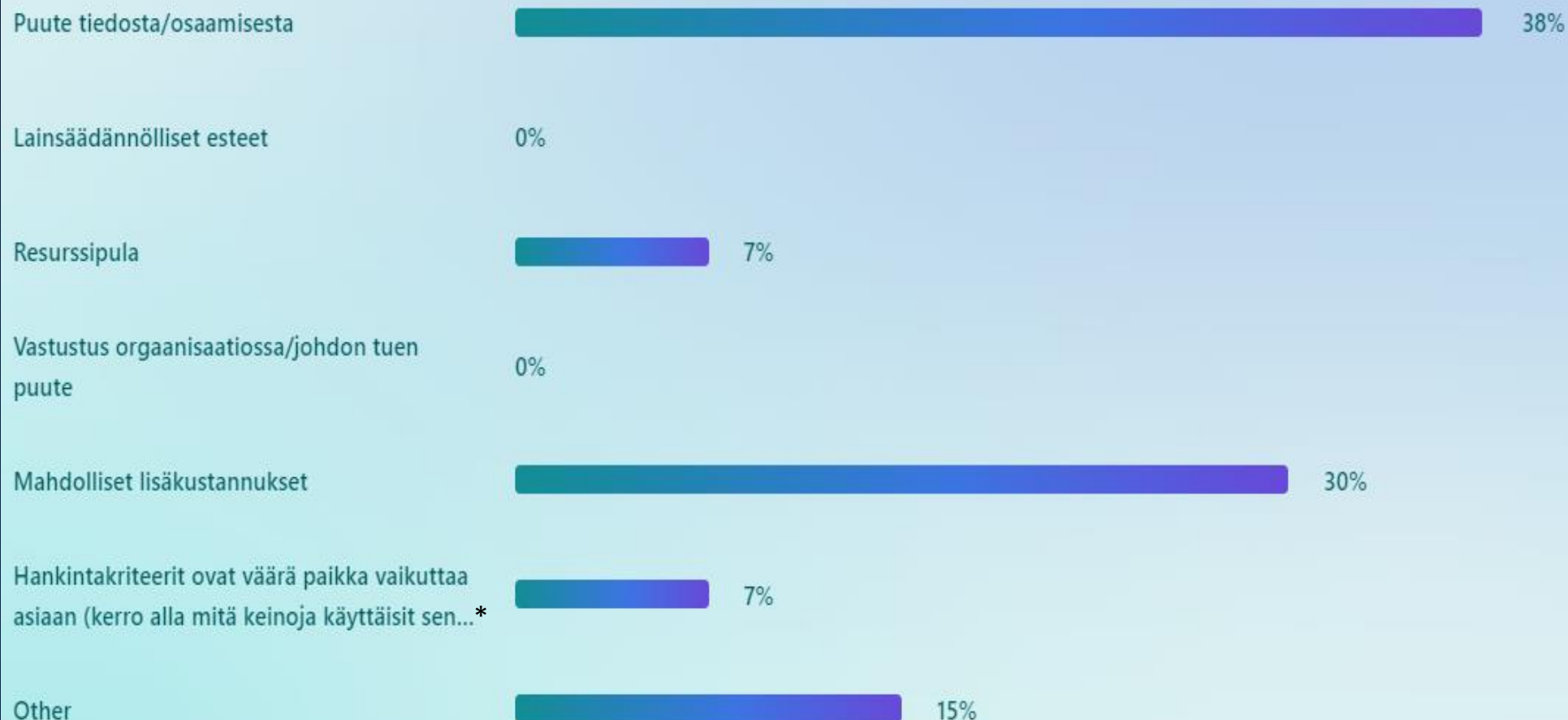
Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Muu este:

"Hankintakriteerien asettaminen on helpompaa, jos tekee suoraan hankintoja, joissa on kalvomuovia. Esim. kunta kun hankkii urakoitsijan, joka tekee hankinnat, on kriteerien asettaminen monimutkaisempaa ja seuranta haastavampaa. Hankintakriteerit ovat tällöin suunnittelun ohjauksen keinoja ja urakkahankinnan vaatimuksia."

"Lisäkustannuksetkaan eivät haittaisi, jos niillä olisi mahdollista saavuttaa jotain konkreettista hyötyä, eli niistä valmistettaisiin uusia tuotteita lähialueella."

* Hankintakriteerit ovat väärä paikka vaikuttaa asiaan (kerro alla mitä keinoja käyttäisit sen sijaan)

21. Mitkä seuraavista toimista auttaisivat teitä kunnassanne käyttämään muovin kierrätystä edistäviä hankintakriteereitä?

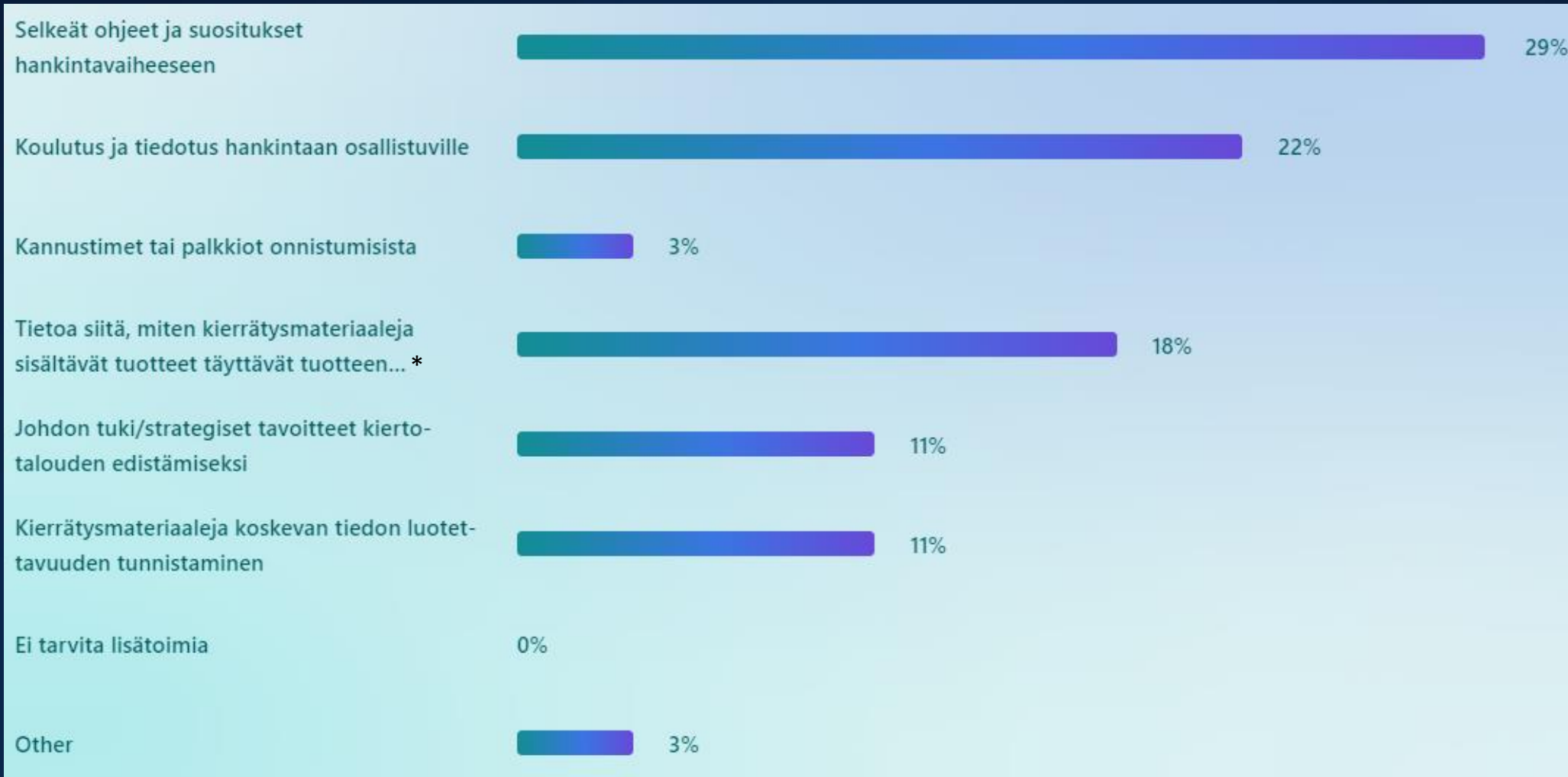
Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Muita toimia:

"Eivät olisi sinällään hankintakriteereitä vaan miten voidaan asettaa vaatimuksia urakoihin, miten voidaan ohjata urakoitsijaa kierrättämään paremmin, miten voidaan valvoa. Samalla kuitenkin huomioiden kaikki muutkin jätelajit, joita syntyy, koska kaikkien kanssa olisi kehitettävää."

* Tietoa siitä, miten kierrätysmateriaaleja sisältävät tuotteet täyttävät tuotteen laatuvaatimukset

22. Mikä olisi mielestäsi toimiva muovin kierrätykseen liittyvä hankintakriteeri? (kerro vapaamuotoisesti)

- "Keräyksen ja kierrätyksen edellyttäminen hankinnoissa. Raportointi tuloksista, jos vastaanottopäässä valmius siihen"
- "Esim. Laatupisteytys"
- "Erilliskeräyksen vaatiminen urakassa ei riitä, jos ei ole vastaanottavia tahoja kalvomuoveille. Kalvomuovien keräys vaatii erillisiä keräysvälineitä lähelle työpisteitä, usean kerroksen rakennuksissa näitä vaaditaan aika paljon ja voi muuttaa totuttuja toimintamuotoja Erilaisten, kierrätykseen kelpaavien tai kelpaamattomien kalvomuovien tunnistaminenkin vaatii osaamista. Kalvomuovien vähentäminen pakkauksissa voi olla vaikea asettaa hankintakriteeriksi, varsinkin, jos sellaista vaatiessa hanke ottaisi riskin, että tilattavat tuotteet voivat kuljetuksen tai työmaalla varastoinnin aikana vahingoittua."

23. Mitä muita huomioita sinulla olisi kalvomuovin käyttöön, erilliskeräykseen ja kierrätykseen liittyen?

- "Hienoa olisi saada nämä kierrätettyä. Tulisi tuoda esiin, että mitkä kaikki tahot ottavat vastaan kalvomuoveja hyödyntäen ne materiaalina. Jos näitä on nyt jo paljon, niin se kannustaisi määräämään erilliskeräystä. Kalvomuovien käytön vähentäminen olisi materiaalitoimittajien kanssa selvitettävää asiaa, että missä tilanteissa niiden määrää voidaan todellisuudessa vähentää ilman, että syntyy riskiä materiaalien vahingoittumiseen kuljetuksessa tai varastoinnissa."
- "Kyselyssä hieman epäselvää että missä kohtaa puhutaan rakennusjätteen kierrätyksestä vai muovia sisältävien rakennustuotteiden käytöstä. Rakennusjätteille meillä on vaatimuksia mutta rakennustuotteille ei (muoviin liittyen)."
- "Kalvomuovien tehtävä on suojata rakennusosia kuljetusten ajan ja työmaalla. Ne saattavat käytössä likaantua, vähintäänkin keräävät työmaapölyä. Kuinka likainen muovi kelpaa uusiokäytettäväksi? Lisäksi pienillä tonteilla lukuisat jättejakeet vievät tilaa. Olisiko kuitenkin järkevämpää, että muovit erottelee joku muu, kuin työmaa? Eli erottelu tapahtuisi jäteasemalla? Miksi ylipäättään erotella kalvomuoveja, jos vain pieni murto-osa pystytään hyödyntämään muuhun, kuin energiatuotantoon?"

Yhteenveto

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

- 80 % asiantuntijaroolissa työskentelevistä henkilöistä ovat olleet yli kymmenessä rakentamiseen liittyvässä hankinnassa mukana ja he ovat myös tutustuneet Suomen muovitiekarttaan.
- Kaikki päällikkötasolla työskentelevät henkilöt ovat olleet myös yli kymmenessä rakentamiseen liittyvässä hankinnassa mukana, mutta heistä kukaan ei ole tutustuneet Suomen muovitiekarttaan.
- Puolet kaikista vastaajista tietävät Rakentamisen muovit green dealin sisällöstä ja toimenpiteistä jonkin verran. Toinen puoli vastaajista ei tiedä, mikä on Rakentamisen muovit green deal tai eivät tunne sen sisältöä ja toimenpiteitä.
- Kaikki asiantuntijaroolissa toimivat ymmärtävät perusasiat kalvomuoveihin liittyen. 60 % päällikkötason roolissa toimivista henkilöistä tuntee pakkaus- ja suojamuovit aihealuetta jonkin verran, loput heistä eivät tiedä näistä muoveista juuri mitään.
- Puolet kaikista vastaajista ei ole tietoisia Motivan Rakentamisen muovit -verkkokursseista. Toinen puoli vastaajista on tietoinen Motivan Rakentamisen muovit -verkkokursseista, mutta kukaan heistäkään ei ole itse suorittanut Motivan Rakentamisen muovit verkkokursseja tai osia siitä.
- Kaikki vastaajat totesivat myös, että eivät ole kannustaneet kunnan rakennushankkeissa toimivia yrityksiä hyödyntämään Motivan Rakentamisen muovit verkkokursseja.

Yhteenveto

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

- Rakentamisen muovit green deal -sopimukseen ei ole vielä liittynyt yhtään kuntaa. Päällikkötasolla työskentelevät henkilöt eivät tiedä, onko heidän organisaatiossaan harkittu liittymistä, sillä he ei ole kuulleet tästä puhuttavan. Asiantuntijaroolissa toimivat henkilöt ovat maininneet mm. että Rakentamisen muovit green deal -sopimukseen ei ole vielä edetty, koska se on raskas prosessi, se ei liity toimialan strategisiin tavoitteisiin/ei ole johdon tukea tai muovit eivät ole merkittäviä hankintoja.
- Vastaajat pitävät kunnassa erittäin tärkeänä ja melko tärkeänä yleisesti kiertotalouden edistämistä rakennushankinnoissa.
- Enemmistö vastaajista pitää kunnassaan melko tärkeänä kalvomuovin kierrätyksen edistämistä rakennushankinnoissa, mutta kaikki vastaajat itse pitävät sitä erittäin tai melko tärkeänä.
- Enemmistö vastaajista on sitä mieltä, että kalvomuovien ja ylipäättään muovin kierrätyksen edistämisen tukitoimiksi rakennushankinnoissa eniten tarvittaisiin standardoituja kierrätysvaatimuksia rakennusmateriaaleille, koulutusta ja tietoa kierrätyksestä, poliittista tukea kierrätyksen edistämiseksi sekä valmiita hankintakriteereitä, joita voi hyödyntää tarjouspyynnöissä.

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

Yhteenveto

- Enemmistö vastaajista ei osaa sanoa kannustaako kunta rakennushankkeissa toimivia yrityksiä optimoimaan tai vähentämään kalvomuovien kulutusta ja/tai tehostamaan niiden erilliskeräystä.
- Osa vastaajista toi myös esiin huolen/epätietoisuuden siitä, ketkä tahot ottavat vastaan erilliskerättyä muovia ja hyödynnetäänkö kierrätetty muovi lopulta uuden muovin valmistuksessa vai meneekö se polttoon.
- Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että selkeät ohjeet ja suositukset hankintavaiheeseen auttaisivat kunnassa käyttämään muovin kierrätystä edistäviä hankintakriteereitä. Enemmistön mielestä koulutus ja tiedotus hankintaan osallistuville sekä tietoa siitä, miten kierrätysmateriaaleja sisältävät tuotteet täyttävät tuotteen laatuvaatimukset, auttaisivat myös kunnassa käyttämään muovin kierrätystä edistäviä hankintakriteereitä.
- Vastaajien mukaan suurimmat esteet hankintakriteerien käytölle muovin kierrätyksen edistämiseksi yleisesti rakentamisessa ovat puute tiedosta/osaamisesta ja mahdolliset lisäkustannukset.

Yhteenveto

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Päijät-Hämeen liitto

- Vastaajien muita huomiota kalvomuovin käyttöön, erilliskeräykseen ja kierrätykseen liittyen:

“Tulisi tuoda esiin, että mitkä kaikki tahot ottavat vastaan kalvomuoveja hyödyntäen ne materiaalina. Jos näitä on nyt jo paljon, niin se kannustaisi määräämään erilliskeräystä. Kalvomuovien käytön vähentäminen olisi materiaalitoimittajien kanssa selvitettävää asiaa, että missä tilanteissa niiden määrää voidaan todellisuudessa vähentää ilman, että syntyy riskiä materiaalien vahingoittumiseen kuljetuksessa tai varastoinnissa.”

“Kalvomuovien tehtävä on suojata rakennusosia kuljetusten ajan ja työmaalla. Ne saattavat käytössä likaantua, vähintäänkin keräävät työmaapölyä. Kuinka likainen muovi kelpaa uusiokäytettäväksi? Lisäksi pienillä tonteilla lukuisat jätejakeet vievät tilaa. Olisiko kuitenkin järkevämpää, että muovit erottelee joku muu, kuin työmaa? Eli erottelu tapahtuisi jäteasemalla? Miksi ylipäätään erotella kalvomuoveja, jos vain pieni murto-osa pystytään hyödyntämään muuhun, kuin energiatuotantoon?”

Suosituksset muovin kierrätyksen edistämiseksi ja hankintakriteereiden käyttöönottamiseksi

- Tutustuminen Suomen Muovitiekarttaan, Rakentamisen muovit green deal –sopimukseen sekä Motivan Rakentamisen muovit –verkkokoulutusohjelmaan antaisivat lisää tietopohjaa muovin kierrätyksen edistämiseksi rakennushankkeissa.
 - Suomen muovitiekartta on tuntematon yli puolelle vastaajista sekä Rakentamisen muovit green deal –sopimuksen sisältö ja toimenpiteet ei ollut erittäin tuttu kenellekään.
 - Kukaan ei ollut myöskään suorittanut Motivan Rakentamisen muovit –verkkokoulutusohjelman kurssuja tai osia niistä.
- Muovin kierrätyksen edistämiseksi kunnissa olisi kyselyn mukaan hyvä pohtia erityisesti standardoituja kierrätysvaatimuksia rakennusmateriaaleille ja valmiita hankintakriteereitä, joita voitaisiin hyödyntää tarjouspyynnöissä.
- Suurimmat esteet hankintakriteereiden käytölle muovin kierrätyksen edistämiseksi olivat kyselyssä puute tiedosta ja osaamisesta. Osaamisen kehittämistä tarjoaa esim. Motiva ilmaisilla itsekseen suoritettavilla verkkokursseillaan. Myös Motivan kriteeripankkiin tekeillä olevat hankintakriteerit rakentamisen muoveille tarjoavat apua valmiiden kriteereiden muodossa.
- Muovin kierrätystä edistävien hankintakriteerien käyttöä kunnissa auttaisi kyselyn perusteella lisäksi mm. selkeät ohjeet ja suositukset hankintavaiheeseen, koulutus hankintaan osallistuville sekä tieto siitä, miten kierrätysmateriaaleja sisältävät tuotteet täyttävät tuotteen laatuvaatimukset.

